

[Godskesen.]

maal om at aabne en lignende Adgang for Højesteretsdommerne som den, Landsdommerne har til deres Samvittigheds Skyld, naar de er meget uenige om en Doms Resultat, at afgive dissentierende Votum, men uden Nævnelse af Navn. Jeg vil lige saa lidt have noget imod, at en Højesteretsdommers Votum, altsaa uden Navns Nævnelse, offentliggøres i Dagbladene eller i Ugeskrift for Retsvæsen, som jeg har noget imod, at det samme sker for Landsdommernes Vedkommende.

Vi kan altsaa ikke tage dette Lovforslag, som det er, men maa underkaste det en omhyggelig Behandling i Udvalget. Jeg vil ganske vist haabe, at denne Behandling bliver saa kort som muligt, og jeg for mit Vedkommende vil gøre, hvad der staar i min Magt, for at fremme Sagen saa meget som muligt, saa at vi kan opnaa et for alle Parter tilfredsstillende Resultat, om ikke i denne Samling, saa dog i alt Fald i en nær Fremtid; meget vilde allerede være vundet, hvis vi i denne Samling kunde opridse Rammerne, saaledes at man kunde faa indhentet de Oplysninger, der maatte blive Spørgsmaal om, og have alt parat til at tage fat med friske og nye Kræfter, naar næste Samling begynder.

Zahle: Jeg hilser med Glæde disse Forslag velkommen til Behandling her i Landstinget og ogsaa til hurtig Behandling. Det forekommer mig, at det Arbejde, den højtærede Justitsminister sammen med Foltingsudvalget har udført ved Gennemarbejdelsen af disse Forslag, er resulteret i en meget heldig Affattelse paa de allerfleste Punkter; jeg har kun en enkelt Reservation, som jeg skal komme til til sidst.

For det første er Domsmænd indført baade ved Landsret og Underret. Navnlig det, at der kommer Domsmænd med ved Underretten, anser jeg for overmaade vigtig. Underretsdommeren er ganske vist altid en Mand i moden Alder, men har dog ikke i alle Tilfælde en meget stor Erfaring og Kendskab til Livets forskellige Forhold, og derfor er det meget nyttigt, at der kommer læge Medlemmer i Retten ved Siden af ham. Er en Mand først ved Vildfarelse blevet dømt ved Underretten, er der, selv om han senere bliver frikendt ved Overretten, dog sket ham en meget stor Ulykke, og det bør ved ethvert Middel søges undgaet. Derfor lægger jeg den største Vægt paa, at der kommer læge Dommere med ved Underretten, og jeg anser det for et overordentlig betydeligt Frem-

skridt for Retssikkerheden her i Landet, hvis det, der paa dette Punkt bringes i Forslag over for det høje Landsting, snart bliver gennemført.

For Retsbelæringen og den rigtige Opfattelse af, hvad der virkelig er gældende Ret her i Landet, er det af meget stor Betydning, at dissentierende Vota fra Højesteretsdommers Side bliver bekendt, og tillige, at det bliver bekendt, hvem det er, der har voteret paa de forskellige Maader. Det er en Illusion, som ikke i vor oplyste Tid kan opretholdes, at de ni Højesteretsdommere, som voterer i en Sag, altid er enige om det Resultat, der fremkommer. Det modsatte har Højesteretsdommer Troels Jørgensen udtrykt meget skarpt i en Artikel, der nylig er omtalt her paa dette Sted, hvor han siger — jeg gengiver Meningen, jeg erindrer ikke nøjagtigt de valgte Udtryk —: Det er meget slemt — han brugte et andet Udtryk, som vist var stærkere — for en Højesteretsdommer, at hans dissentierende Votum ikke kan blive offentliggjort, og at han derfor i Tavshed maa hæfte for at have været enig i en Dom, hvis Affattelse han har vist inden for Retten, at han var ganske uenig i. Det er set fra en Højesteretsdommers Synspunkt; han siger, det er en Uret, at en Dommer skal hæfte for en Dom, han anser for urigtig. Paa den anden Side er det af største Vigtighed for den, som vil følge med i Retsudviklingen her i Landet, at han kan blive bekendt med de forskellige Højesteretsdommers Syn paa de Sager, der er forelagt til Afgørelse. Baade set fra Domstolens egen Side, indefra, og set udefra, fra det danske Folks Side, maa man varmt ønske, at de Regler, her er opstillet for Afgivelsen af Stemme i Højesteret, maa blive gennemført. Det har aldrig været mit Ønske, at dette skulde ske paa en dramatisk Maade, at Dommen blev afsagt saaledes, at de forskellige Dommere skulde rejse sig og mundtlig motivere deres Særstilling til det Spørgsmaal, som skal afgøres, hvilket jo kunde føre til, at en Fortællelse eller et ikke helt heldigt valgt Udtryk blev stenograferet ned af tilstedeværende Bladmænd og af dem ordret refereret, saa at Dommeren derfor maatte hæfte for et Udtryk, han ved nærmere Overlæg ikke vilde have valgt; i disse Forhold er det af stor Vigtighed, at ethvert Udtryk er nøje overvejet, og at vedkommende Dommer har faaet udtrykt sig nøjagtigt paa den Maade, han vil. Det er derfor rigtig, at det, saaledes som her foreslaaet, skal ske skriftligt; saa kan den